

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riuort.

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiel Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadracions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eularia, 25.—Llibreria de N'Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissabte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

La Resurrecció del Crist

Encara no n'és tornat cap mai d'allà dèssà.

Aquesta és la frase consagrada de l'estúpida i incrèdula davant el problema de l'immortalitat de l'ànima humana i davant el dogma de la *resurrecció de la carn*.

El Credo catòlic respon amb un fet, el més ben demostrat de l'història:

Resucitá d'entre los morts

De Jerusalem s'escampà aquesta notícia fins a omplir tota la terra. Allà, baix de Pons Pilat, fonc Jesús crucificat, mort i sepultat; però veis aquí que, la matinada del tercer dia després de mort, corr per la ciutat l'estupenda notícia de que el segell de la tomba l'han trobat romput, girada la seua porta i que el mort ha resucitat.

¡Ha resucitat!

El mon escolta estorat aquesta notícia, i fa un gran alè perque se sent alluriat del ceptre sobirà de la mort! Com les dones, de l'Evangeli, el mon se preguntava abans: ¿Qui mos alsarà la pedra que tapa el sepulcre? A la fi un raig de llum, tot un sol lluminós penetra i aclareix la nit sepulcral.

Però és vera aquesta notícia?

E hu és tant que permanece comprovada per un fet que encara dura i que el regoneixen amics i inimics, aquest fet és

el sepulcre buit.

Tan pronte com el Crist hagué restituit i els seus deixebles n'estigueren segurs per haver-lo vist, entraren a Jerusalem i davant tot el poble, desafiant les ires del Gran Consell, clamaren: «Aquell que vosaltres heu mort, ha resucitat d'entre els morts».

Davant tan inaudit atreviment, ¿què farà el Gran Consell per tapar la boca dels amics del Crist? Res més fàcil si la notícia era falsa. Bastava anar a obrir el sepulcre i mostrar el cadàver a tothom. Però això que era tan fàcil, se'n gordaren com de caure de fer-no. L'única sortida que tengueren, va ser dir que el cadàver idò l'havien robat. El cadàver no hi era, no hi havia més que el sepulcre buit.

¿Com explicar aquest sepulcre buit? Els deixebles—diu el Gran Consell—han robat el cadàver del Crucificat. Però això no servia més que per enganar els babaluetes; qualsevol s'aturi un poc a examinar tal explicació, la troba sense fonament.

Quant un jove fariseu, anomenat Saul, se convertí en Pau, i de perseguidor de la nova fe se feu son més gran Apòstol, cridà els inimics del Crist a discutir el fet de la seua resurrecció, tirant-los a la cara aquest cartell de desafi: «Si el Crist no ha resucitat, tota la nostra doctrina queda a l'aire»; o sia, qui vol contradir la doctrina cristiana, no té més que fer que demostrar que Jesús no ha resucitat.

I hi ha que tenir en compte que Sant Pau no era un qualsevol que bastàs desprejar-lo; la seua veu era autorisadíssima, ja per lo que representava dins l'Església, ja per esser estat antes un dels caporals dels inimics de Jesús.

I què va succeir? recuïren els membres del Gran Consell l'envit de Sant Pau? Res d'això; donaren la callada per resposta. I no obstant, res era millor de fer; perque bastava citar-lo

davant el sepulcre de Jesús, i una verçada ubert, dir-li: vetaquí el cadàver de Jesús! O be citar el lladre o lladres davant el tribunal i castigar-los tal com se mereixien. Que no pogueren fer ni una cosa ni l'altra bé hu demostra la mateixa conversió de Saul en Pau.

El sepulcre idò està buit.

Aquest fert incontrovertible, acceptat per amics i inimics, ja perjudica l'intent dels qui volen explicar l'afirmació del Apòstol sobre la Resurrecció del Crist, dient que aquests no venen realment el Bon Jesús resucitat, i que sols el veren imaginariament, per una especie de *visió*.

Aquesta explicació se coneix amb el nom de

Hipòtesis de la visió

de que parlarem, si Deu ho vol, en el nombre següent.

CLAR-I-NET.

Guerra i Evangeli

Els ingenis alemanys, durant aquest conflicte mundial, han creat tota una literatura riquíssima sobre el tema de la guerra, considerada baix de tots els seus aspectes: religiós, moral, social, polític, econòmic...

Tant sols sobre la guerra i la Bíblia han escrites tantes obres que formarien una regular biblioteca.

Damunt la revista «Stimmen der Zeit» que redacten els Pares Jesuïtes, el gran sabi teòleg Cristià Pesch fa una magnífica exposició crítica d'unes quantes d'aquestes obres sobre la guerra i la Bíblia.

Sense subjectar-me a fer una traducció, he procurat traslladar aquí lo precís per donar compte de tan important tema, deixant però lo relatiu a obres escrites en sentit protestant i racionalista, perque he cregut que no són propies per els lectors d'aquest periòdic.

Si Deu ho vol, aniré donant notícia de les meues lectures sobre diferents aspectes en que els alemanys han estudiada la qüestió de la guerra, prescindint sempre de partidismes que jo no sent ni vull sentir.

¿Guerra i Evangeli! que té que veure una cosa amb l'altra? El brogit de les armes i la bona nova de la Pau?

Una altra cosa era en l'antic Testament quant Israel formava un Estat teocràtic, un reine dedicat an el servici de Deu, però sempre un reine polític, envoltat de pobles guerrers, amb els quals estava en continua lluita en defensa de la seua independència. Deu li havia senyalada la missió de prendre possessori de la Terra Santa, de capllevar damunt els seus veinats pagans i de destruir l'idolatria. Israel representava els interessos de Jehová i Jehová el conduïa a la victòria sempre que li permeneixia feel.

Quant els Israelites feien traïció a Jehová i s'entregaven a l'idolatria, cremant encens davant els Deus dels seus veinats, per càstic venien els exèrcits inimics, assedegats de sang, i entregaven Israel an el pillatge i a la degolladissa. Llavors Israel girava novament la seua vista a son omnipotent Protector, l'apasivava amb oracions i penitències, i Jehová el salvava de la seua desgracia.

Tal es el va-i-vé de l'història del poble escullit, desde la seua entrada a Te-

rra Santa fins al cativeri de Babilonia. ¿Lluitava contra els idòlatres amb confiança en Deu? idò la victòria coronava els seus esforços, i venia una època de benestar i de gloria. ¿Era infeel a Deu? idò prompte se veia exterminat per invasions inimigues. ¿Tornava a son Deu? idò aviat se veia llibert de sos inimics.

Desde el llibre de l'Exode fins a la fi dels llibres dels Macabeus l'història d'Israel es l'història d'un poble guerrer.

Això mateix és lo que diu N'Anfós Schulz, professor de Teologia a Brannsborg, quadern 10, serie 7 de les «Questions actuals bíbliques» titulat «El valor moral de la guerra en l'antic Testament». Aquest titol ja indica el punt principal que tracta, o sia *les forces morals* que la guerra va despertar i desplegar a Israel. La primera d'aquestes forces morals va ser la confiança en Jehová, l'únic qui vertaderament Es, l'omnipotent Protector en les hores de perill i desventura, com canta Moisès en son himne de l'Exode, capítol XV. Dos capítols més envant veim Israel en guerra contra els Amalecites i Moisès damunt la muntanya en fervorosa i constant oració a Deu assegura l'èxit.—En el llibre de Josué mos trobam amb l'estranya institució del l'anatema. Tot lo que cau baix l'anatema ha de ser absolutament destruït i ofert an el Senyor (Jos. VI. 17 i seg.). Qualsevol contravenció a l'anatema és gravissimament castigada (Jos. VII, 1 i seg.) Era, per una part el compliment de la sentència divina contra els idòlatres i al mateix temps una mesura preventiva contra el contagi pagà d'Israel; i d'altra part sever correctiu a l'esperit de pillatge d'aquell temps.—El llibre dels Judges mos mostra la guerra com un medi de correcció per la renovació moral del poble degenerat. Els israelites abandonaren Jehová i s'entregaren als Deus estrangers. Llavors vessà la seua indignació, i els posà en mans de pillastres. Però altra vegada acudiren a Jehová, i Aquèst els envià els Judges, perque los salvassen (Judges II, 11 i seg.).—Un homo «segons el Cor de Deu» o sia un rei i hèroe guerrer, qui mai fonc infeel a Jehová, ni va anar an els deus falsos, apareix en els llibres dels Reis. David certament no apareix com un model de virtut baix de tots els caires, però feu penitència dels seus pecats, i come recompensa de la seua constant fidelitat a la religió de Jehová, se va veure favorit d'una serie tal de victòries, com cap altre rei va alcansar. son Successor, durant un llarg temps de pau, caigué dins un vergonyós estat de sutze afeminació. La separació d'Israel de Judà ocasionà, ja entre els nets de David, el principi d'una llarga serie de sanguinoses lluites fratricides.

Israel s'afonà sempre més dins l'idolatria, i, com e-hu havien predit els Profetes, l'any 722 va caure en cativeri. Això succeí perque els israelites se rebel·laren contra Jehová, adoraren altres Deus i cometeren altres iniquitats, irritant així Jehová (4 Reis, XVII, 7 i seg.). Llavors comensà també Judà a balbetjar, i en lloc de posar la seua confiança en Deu, cercà ajuda entre els egipcis. Però justament per aquesta desconfiansa Deu el castigà per via d'Assur (Is. VIII, 5 i seg.; XXXI, 1), lo qual, certament, no és de part seua més que un medi de correcció en mans de Deu (Is. X, 5 i seg.). Amb això Assur se sentí ple d'orgull, i Judà se convertí

novament a Jehová, poguent així vencer el gran poder dels assiris; i en morir 185,000 amb una nit, i els altres fugiren, i Judà quedà salvat (Is. XXXVII, 21 i sig.). Salvat, sí, però per poc temps, fins que l'iniquitat del poble se feu incurable, i el Senyor entregà la Ciutat i tota la Terra Santa an els inimics; l'any 597 Nabucodonosor conquistà Jerusalem. «La teua conducta i les teues idees t'han ocasionat aquestes coses i aqueixa malícia teua és la causa de l'amargura que ha traspassat ton cor» (Jer. IV, 18).—En el cativeri els jueus abandonaren l'idolatria, i llavors pogueren tornar a la seua terra, i a la Ciutat Santa, que re-florí d'entre les ruïnes. L'època més gloriosa la visqué el poble escullit baix dels Macabeus, puis an aquell temps reverdí l'antic esperit religiós i patriòtic. Quant Judas amb son petit exèrcit feu cara a les poderoses tropes inimigues, parlà així an els seus: «No vos retgireu perque sien molts, i no tengueu por de la seua empenta. Recordau de quina manera Deu salvà es nostros pares del mar Roig, quant Faràò los perseguia amb un gran exèrcit. Invocau idò ara el cel i el Senyor se compatirà de nosaltres i se recordarà de la seua aliança amb els nostros pares, i avui tot aquest exèrcit romandrà fet benes davant nosaltres, i així coneixeràn les gents que viu Aquell, qui és el Salvador i Llibertador d'Israel (1 Mac. IV, 9 i seg.). Així va succeir. Es ver que Judas caigué més tard, però els seus germans continuaren la seua obra, i Israel tornà esser un reine lliure i independent, per molt de temps; puis s'acostava l'hora en que havia de venir el Rei promès i esperat, qui havia de fundar un Reine molt diferent i de més alta mena per tota una eternitat.—No tot és ideal en l'història i en les guerres dels israelites. «Però lo que aquelles guerres feren fructificar i madurar en l'antic Testament, d'energies morals, de confiança en Deu come protector de la justicia, de conformitat amb la voluntat de Deu durant la desgracia, de sentiment del dever en vers de Deu i dels homos, de fervor per les coses santes, de ardent amor a la patria i heròica valentia, de mutual abnegació i fidelitat entre prínceps i poble—això és el seu valor que jamai perdràn»

Lo dit fins aquí perteneix an el tema «Guerra i Evangeli»? Contestarem amb el sabi teòleg, autor d'aquesta exposició, en el nombre següent, si Deu ho vol i el Director LA AURORA.

FELET

Allò de ses Biblies protestants

Poques coses hi ha dins Espanya més desacreditades que es protestantisme. Es protestants de ses nacions del Nort, que ja hi nesqueren i que los hem de suposar de bona fe casi tots, mereixen tots es nostros respectes; ara es qui fan de protestants dins Espanya, no passen d'un escabotell de renegats, que se diuen protestants per negoci; aqueis no fan més que compassió, i un se gira a una altra banda per no veure los, per sa gitera que fan. Fa anys que qualque torre-pipes d'aqueis posava a la Rambla es dia del Ram tauleta de *llibres protestants* amb s'idea manifesta d'ofendre es sentiments catòlics

des ciutadans de Mallorca, precisament un dia tan sagrat per ells com és el *Dia del Ram*. I casi cada any e-hi havia mica de rebumbori, a de causa tal *tauleta protestant*. Enguany es nostre digníssim Br. Bal·le (Baró de Pinopar) per tair de rel tals abusos, usant des seu dret, privà que a sa *Fira del Ram* venessen llibres; i com un tal per qual *protestant* li demanà per vendre'n des seus, el Sr. Bal·le li digué que no. Però hi hagué qui enforinyà i ponyí per que se poguessen vendre aquells llibrots herètics; i ses coses s'envitricollaren de tal manera, que s'Ajuntament de Ciutat s'aplegà en sessió extraordinària sobre si corresponia an el Sr. Bal·le o a s'Ajuntament donar o negar tal permís. Es Retgí l'ors *conservadors* se retiraren dient que això és cosa des Bal·le; es Retgí d'ors que romangueren (lliberals, ma ristas carlistes, reformistes) discutiren una estona, uns dient que no s'havia de donar tal permís i altres que s'havia de donar; però sa majoria votà que era cosa que el Sr. Bal·le la poria resoldre i que li donaven un vot de confiança per que la resolgués. El Sr. Bal·le se feu curt i presenta sa dimissió amb caràcter irrevocable, alsant sa sessió, es primer Tinent Sr. Rover qui romangué encarregat de sa Bal·lia, mantenint sa prohibició del Sr. Bal·le dimissionari contra sa venda de *llibres protestants* a una tauleta o barraca de sa *Fira del Ram*.

L'actitut del Sr. Baró de Pinopar ha merescuts ets elogis i s'aprovació més absoluta de totes ses persones de sentiments religiosos, que són a Mallorca, gracies a Deu, s'immensa majoria, i tot es floret de Ciutat i de la Part Forana són anats a donar s'enhorabona an el Senyor Baró o li han escrit o enviada targeta. LA AURORA s'adhèreix an aqueixa manifestació de simpatia i d'elogi an el Sr. Baró de Pinopar i li envia sa més coral enhorabona, com també an el primer Tinent de Bal·le senyor Rover per haver mantenguda com Encarregat de la Bal·lia la disposició del Sr. Baró de Pinopar, i an el Sr. Jusep Font i Arbós, Retgí d'ors conservador, per sa seua noble i digne actitut contra sa retirada des Retgí d'ors conservadors, parlant ell tan clar i llampanant a sa sessió de dia 17, come Retgí d'ors que s'honra d'esser primer catòlic que no polític. Així haurien d'esser tots es Retgí d'ors i Diputats a Corts i Provincials.

A Espanya, segons sa Constitució, hi ha *tolerancia, no llibertat de cultes*, i no se poren permetre manifestacions públiques religioses més que ses catòliques. Sa venda de *llibres protestants* a una fira com sa del Ram resulta una manifestació pública d'anti-catolicisme, una ofensa an es sentiments religiosos de la Ciutat; i no tenen cap dret es protestants a fer una tal cosa.

Però el Sr. Bal·le de Ciutat no posà sa qüestió an aquest terreny, sinó que se limità a prohibir que a ses taules i casetes de sa *Fira del Ram* se venessen llibres de cap casta. I ¿qui pot desconèixer que el Sr. Bal·le poria dictar tal prohibició, essent s'Ajuntament i es Bal·le es qui comanda de fires i mercats segons sa llei? Lo que hi ha que sa major part des polítics pateixen d'una desorientació tan feresta, respecte de llibertat i llibertinatge, que mesclen cols amb caragols i los surt un ensiam del dimoni, que si no fa més maig, és que Deu no hu permet i foris.

¿Es valor de sa dona?

Mos conta Na Margot que es partit obrer o socialisme és estat s'únic fins a l'ora d'ara que ha tengudes en compte «ses belles qualitats i valor de sa dona», i que ha fet de la guerra pota per conseguir que sa dona deixàs sa vida que duia de monja i tancada sempre dins quatre parets. Idó si, pretén Na

Margot que se deu anes socialisme que sa dona haja perduda sa por que li feia primer es deixar ses costums véies, que es pares i mestres li ensenyaren. «Es socialisme ha fet, diu Na Margot, que sa dona començàs a sortir de ca-seua, de sa presó a on sufrí tant, i avui la veim a totes parts, dins es tallers, fàbriques i oficines... davora s'homo, vivint sa seua vida. Llavò deixà d'esser s'eterna víctima de s'esclavitut des pares, des convent, quant no hu era de s'espòs, des fii, des germà, de tots»

Això és lo que mos vé a dir en substancia Na Margot dins es colossal estudi «*Sobre la mujer*» farcit com és de suposar de inexactituts; d'altra manera no sería socialista. Es més curt de tei e-hi notará tot d'una, an es fons, una crida a favor de lo que anomenen es socialistes *emancipació de sa dona*, curolla que los du venuts, precisament per que se tracta de destruir amb ella lo més sant i sagrat de sa societat i sa religió. Qui conegui poc o molt ses terribles i aborronadores conseqüències, morals, materials i socials que s'esdevenen d'aqueixa «vida nova» de taller i fàbrica que es socialisme, segons Na Margot, ha uberta a sa dona fent li deixar, en canvi, per estantissa sa vida casolana, ses costums de en temps passat, per tirar-la dins aqueixa corrent, engolidora de vides obreres, dins aqueix industrialisme modern que tantes víctimes fa cada dia ¿no hi haurà motiu per maleir es socialisme, com un element de destrucció? ¡Vergonya eterna a un botxi tan vil i inhumà! Un coneixement ben equivocac demostrat tenir es socialisme des valor de sa dona, quant la treu des lloc que li senyalà sa naturalesa mateixa, això és, de dins la casa, d'aqueixa presó que fa tanta de por a Na Margot; sa fàbrica i es taller de sa «vida nova» deuen esser per ella un paradís terrenal. Mai per mai sa dona podrà fer la competència a s'homo en so trebai, ni fer sa mateixa vida que s'homo, per que un i altre tenen qualitats fundament oposades i que es socialisme, si les coneix, al manco fa de modo i de manera de no conèixer-les. S'homo, naturalment està destinat an es combat de forces físiques i per això té ses parts superiors des còs més reforçades, més aptes pes trebais sobrats. S'homo té més talla a sa part de dalt des còs que no a sa de abaix, es seu temperament és muscular, sa caixa des còs i es cap són més reforçats i en tot demostra tenir gran activitat. Sa vida de s'homo és exterior i la governa es cap; no repara an es perills i no fa cas d'exposar fins i tot sa vida. Ara sa dona és tot lo contrari, física i moralment. Ses parts superiors són més petites; i notable es moviment i promptitut en tots es seus actes; és d'una complexió tendre i suau i d'una pietat que la fa sufrir, sensa queixes, totes ses penes materiales, d'una sensibilitat prompte a interesar-se per totes ses necessitats, especialment de s'infancia. Es una constitució aqueixa que sa Providencia li donà per que així se vé obligada a una vida casolana. Sa dona naturalment separa lo que s'homo reuneix; ell veu es conjunt, ella ses parts; coneix més es detalls i sent més lo present; sa seua vida es tota interna, malavetjant conservar-la per que sap que és necessaria p'ets infants. Per lo tant sa dona té per missió estar dins ca-seua; i serà un crim contra s'orde natural voler-la treure d'aquí, per dur-la a sa fàbrica, an es taller. Molts han cregut que es mot *familia*, venia des llatí *foemina*, en mallorquí dona o fembra, per que ella amb sos infants fan tot u; i fill o filla, des grec *filein* per que, tant un com s'altre són estimats des seus pares. Sobre tot, deixant totes aqueixes excursions científiques i filològiques, es poble mateix ingenuament ha interpretat es veritaders sentiments i sa missió de sa dona, dins aqueixes gloses:

Una dona no fa poc
tenir ansia de una casa:
pastar, cendre i fer bugada
i tení esment d'ets al·lots.

Una dona fa la casa
i una dona la desfà;
jo en sé una que donà,
per que la fessen ballà,
deu llensols, es porc i s'ase.

Per lo tant es socialisme ¡oh senyora Margot! no coneix es valor de sa dona, ans al contrari és es seu inimic mortal; la vida de fàbrica, de taller i homonera ¿no és ubertament contraria, vilment enderrocadora de sa vida de familia, d'aqueix benestar casolà i sedentari que s'orde natural ha senyalat, com es seu element, a sa dona, segons hem pogut veure estudiant breument ses seues dots físiques i morals, element d'on la vol treure es socialisme, per que dafora se muira come una llagosta treta de s'aigo? No és ver idó, senyora Margot, que es socialisme conega es valor i ses qualitats polides de sa dona; si així fos, parlariu d'altra manera. ¿Quin valor ha de tenir una dona mesclada dins sa fàbrica amb una multitud anònima de ses de tota casta, condició i sexe? ¿No val més que romanga dins ses quatre parets de sa llar, feinetjant-hi, i a on, a's cap i a la fi, té es domini d'una reina? Ja sé que tot això suposa a Na Margot, una esclavitut a s'espòs, an es pare, an es fii; però ¿tal vegada serà millor sa condició de sa dona en mans de s'industrialisme, casi sempre esclavizador i embrutidor, i a on, de deu vegades nou, pert tota sa seua vàlua i fins i tot ses *qualitats polides*, i quant vé s'estrènyer, si no les mata de fam. les mata de tisis?

No digueu, per que es fals, que sia repugnant sa servitut de sa dona a s'homo que sa vida casolana imposa. Precisament això que per vos es servitut, ben mirat, no és altre cosa que s'expressió d'un equilibri, es més meravellós, entre sa superioritat de s'homo i sa delicadesa de sa dona, donant-se es cas singular de triumfar es més dèbil damunt es més fort. Es vincles i afectes des cor, sa mateixa debilitat natural, arriben a triumfar, fent esclava seua sa forsa i s'indpendencia, tan propies de s'homo. I sobre tot, dins sa societat no hi ha pitjor esclau que aqueix qui està fora des seu lloc. Sa dona, dugent una vida sedentaria, romanguent dins ses quatre parets de sa casa i aferrada a ses véies costums que aprengué de son pare o de qualque col·legi, està dins es seu element. Pero lo tant, si hem de ser més racionals i conseqüents que es socialistes, porem acabar diguent, que sols es socialisme esclavisa, embruteix i demostra a la llejo desconèixer es *valor de sa dona*, quant treguent la des seu redol, se vanagloria de fer-li viure, gracies an es seu esforços, una «vida nova» que vulguis no vulguis, és per ella i sa societat pitjor que peste cernuda. Per esser francs, hem de confessar, amb ple coneixement de sa realitat, que es desequilibri establert entre es guany més o manco gros de s'obrer, i que casi sempre vé rinxo-rinxo per porer pujar sa llocada a galliner, és estat sa causa de que sa dona hagués de sortir de ca-seua i prendre lloc dins una fàbrica o taller, per suplir amb sa seua soldada allò que es guany de s'homo no dona per porer tirar envant. Però mai per mai, es catòlics, es qui tenen un petit sentiment de cristianisme, tan armònic i conservador, voldrà fer passar com una gloria d'ells lo que no és més que una realitat tristíssima de sa vida, una de tantes de conseqüències des pecat d'Adam i Eva. En quant a sa dignitat de sa dona, negú nat del món ha fet tant per ella com el Bon Jesús i sa seua santa Religió. Per això es catòlics sempre trebaiarem, seguint s'esperit de l'Esglesia, a fi de que sa dona haja de deixar ca-seua lo més poc

possible, per que es seu camp d'acció natural és la casa, a on ha de reinar sacrificant-se heròicament, dolsament per sos pares, per son espòs, per sos infants.

Es socialisme se gloria d'haver treta sa dona de la casa; l'Esglesia se gloria d'haver fet sempre lo possible per que s'hi mantenga fent-hi sa feina que li és més natural; lo mateix volem es catòlics, per allò de que a cadascú donau-li sa feina que li pertoca, que li escau. ¿Què hi deis a tot això, Sra. Margot i companyia?

Esperam... d'asseguts sa vostra resposta.

LLORENCET DE SES JOTES

N'Arnau

VIII

Aquells ralls amb En Tòfol Penjat i sa seua gent sobre N'Arnau me despertaren unes ganes molt fortes de veure En Mena, per sentir de boca d'aqueix i d'En Tòfol tot es fil-a bollir i cabermoni des nebot de ses Ties de So'n Palafanga, que en poc temps havia feta tanta de... *carrera*, d'alumne des Seminari a *artista colossal espera-esser*.

En Tòfol no m'havia dit quant contava anar a Sóller. Passaren un parei de setmanes, i jo espera qui espera carta des reveler de Binifardell que me digués que ja era a Sóller i que m'esperaven ell i En Mena; però sa ditxosa carta no arribava.

A la fi me'n arriba una, l'obr i hu va esser d'En Tòfol i escrita a Sóller, que deia:

—Aquí som, i en nom d'En Mena i meu li dic que pot venir en voler per allò i per tot lo altre que vulga

Poreu fer comptes que aqueixa carta fonc com si m'haguessen tirat foc dins ses sabates, de sa frissor que m'entrà d'esquitjar-me a Sóller.

Enllestesc ses feines més precises i que més m'estiraven, escric an En Tòfol: *Tal dia i en tal tren venc*.—I aquell dia ¡cap a Sóller manca gent!

Es un gust ara anar a Sóller en so Ferro-Carril, tanta de via com fan, i amb tants de panorames encantadors com s'ofereixen a sa vista des viatger, i tantes emocions com s'experimenten entrant i sortint de tants de forats que travessen s'encadenat de muntanyes de Bunyola i Sóller, per fer pas an es tren, ensenyoridor i triumfant.

Com *tocàrem mare* a s'estació de Sóller, que bot des wagó, me trob En Tòfol amb un altre pollastrell, petitó i més atxavarit que un sabalí; me fan tots dos una gran capellada, i En Tòfol me diu:

—Tenc es gust i s'honor de presentar-li es meu amic del cor, En Miquel Cormena i Perameny.

I girant-se an En Mena i signant-me a mi, digué:

—D. Pa: Fòra-Embuís, digne de tota sa nostra confiança.

Mos donàrem sa mà amb En Mena i ben fort que la mos estenguèrem, per que efectivament és un jovencell lo més simpàtic, desxondit i viu com una centella, i que se veu que s'han d'axecar ben dematí per banyar-li es nas de saliva i menjar-li sopes damunt es cap.

Partim cap a Ca'n Mena, i hi fórem amb quatre passes. E-hi trobàrem son pare i sa mare i dues germanes bessones, que comensen a pollestretjar, una Ainons i s'altra Noreta, ben galanxones ardides.

An aquella casa tots me reberen amb paumes d'or i me tractaren com un papa.

Es una casa gran, renovada, posat tot a punt de *pastora mia*, sensa que hi falt un amèn en lloc.

Són d'aqueix *americans i francesos* que hi ha devers Sóller, això és, que se son fets rics a Cuba, a Puerto-Rico

i a França, a fora d'anar uis espolsats i fer es cap viu i poca són i poca ves-sa ferm.

Es senyor, D. Lau, i sa senyora D.ª Biatriu, són molt naturalots i complacents i passen gust d'obsequiar es seus hostes i convidats. D. Lau se passa ses joventuts devers Puerto-Rico i llavò estengué es negoci a França; sa sort el perseguí per tot; feu un capitalarro, i ha acabat per entregar es negoci an es dos fiis majors, que li són sortits mestres consumats p'es negoci, i un se cuida de lo de Puerto-Rico i s'altre de lo de França, i ell se dona a la bona vida devers Sòller amb sa senyora i es tres fiis petits, això és; En Miquel, N^o Ainons i Na Noretta, i lo no que vol són mal-de-caps de res.

A D. Lau li va caure molt de toc que jo volgués escriure sa *Vida de N'Arnau* ni *Achille Gorghetti Ampla-bucca*, que el coneix per ses coses que En Miquel, es seu fii, los conta, i los fa riure per ses butxaques.

Sa gent de Ca'n Mena no són tan primers de conciencia com es de Binifardell; i com tampoc no coneixen es de So'n Palafanga, no los va ni los vé si N'Arnau pert es temps per Ciutat i tu da es diners i se cria un perxango, que perilla fer mala fi. Just el prenen p'es caire ridícul, i se cuiden esbudellar de riaies com En Miquel los conta ses glories, fantasies i arriesses d'aquell gran bereiol; i fins i tot les fa gracia i los alafaga que es seu fii, essent més jove, se'n puga riure tant i tant i l'emblanquin fins a s'extrem de fer-li creure qualsevol barbaritat, entre altres, que en tot lo món no hi ha veu com sa seua.

—¿Vol dir,—s'exclamà D. Lau, com mos fórem asseguts,—és vostè que mos vol escriure sa *Vida* d'aquell gran aubercoc de N'Arnau, que En Miquel nostre li fa creure que ets ases volen?

—Troba que s'ho mereix, vaig jo dir.

—Amb lo que mos conta En Miquel, diu D.ª Biatriu, n'hi hauria per omplir un missall!

—A un missal no hi posen coses d'aquestes! diu Na Noretta.

—Ma mare no vol dir això, respòn N'Ainons, sinó que hi haurà molt que escriure.

—Sols que m'hages entesa! diu D.ª Beatriu.

—Sobre tot, diu D. Lau, quant el tenga llest an aquest llibre, que me pos un mot, que jo n'hi compraré un! Però mir-se, D. Pau, le hi ha de posar tot! Sa qüestió és que fassa riure molt!

—Però i hi haurà de posar En Miquel nostre! s'exclamà D.ª Biatriu.

—A poc poc, diu D. Lau! No juguem a tifes! que, en parlar de mi, no ric! ¡Que no afic es meu fii en tal bugat! No embrutem es net!

—No haia por, D. Lau! diu En Penjat. D. Pau sab lo que du entre-mans, i ja posarà ses coses de tal manera que En Miquel ni jo no en sortiguem nafrats.

—E-hu fassa així, D. Pau, per l'amor de Deu! diu D.ª Biatriu. Aquí en confiansa un diu qualsevol cosa; però posar ho damunt un llibre...

No passin ansia de res d'això! vaig jo dir. No'n mancaria altra que jo ara me'n anàs a posar en berlina D. Miquel ni vostès. ¡Bona manera d'agrair-los s'amabilitat amb que m'han rebut i me tracten! Jo ara no fas més que escoltar i pellucar notícies i clariques d'aquí d'allà sobre aquest bo de N'Arnau; i més envant quant sia arribada s'hora, sortirà sa *Vida de N'Arnau*, sense comprometre cap altra persona i molt manco negú d'aquesta casa an'e qui dec jo tantes i tantes d'atencions.

—Gracies, D. Pau! diu D.ª Biatriu.

—Es favor que mos fa, diu D. Lau.

—No's poria esperar altra cosa de vostè! digueren aquí En Miquel, N'Ainons, Na Noretta i En Tòfol.

—Bono! digué aquí En Miquel, ¿i vostè, D. Pau, que coneix Sòller?

supòs que hi deu esser estat altres vegades.

—Es ver, vaig jo dir, que avui no és es primer pic que venc a Sòller; però ses coses garrides sempre se veuen amb gust.

—Idò, si hu troba, diu En Miquel, poriem anar a donar quatre passes i fins i tot pegar un aguait an ets horts de tarongers.

En Tòfol i jo aprovàrem sa proposta d'En Mena, mos despedim de son pare i sa mare i germanes, i ¡cap a córrer es carrers principals de la Vila! i llavò arribàrem fins devers *s'Alqueria des Comte*, que a Ca'n Mena hi tenen un hort i un taronger; i s'ombra espessa que hi feien ses rames de tants de tarongers que se tenien i semblava tot una sola rama, mos vengué de primera per asseure-mos-hi i porer En Mena i En Penjat descapdellar sobre N'Arnau.

—Bono, digué aquí En Mena, ara que som tots sols, porer parlar clar sobre es de So'n Palafanga. Però per amor de Deu, D. Pau, no mos comprometa! no mos destap de tot lo que li direm, si vol que le hi diguem tot.

—Estigau descansats, d'ic jo, que mai vos he de comprometre. ¿Voleu més penyora? Abans de publicar-ho, jo vos ho mostraré, i, lo que no vos agrat, e-hu esborr, i morta.

—Amb aquesta paraula que vostè mos dona, diu En Penjat, le hi contarem tot.

—Idò ja poreu esser partits! vaig jo dir.

—I tu, Tòfol, diu En Mena, fins a on li has contat a D. Pau?

—Fins allà on tu el resolgueres a passar des Seminari a Monti-Sión, diu En Tòfol.

—Idò seguirem endavant! diu En Mena. Com tornàrem des punt d'aquell estiu a Ciutat per refermar es nostros estudis, s'entregà N'Arnau, tot xalest i amb un vestit més elegant, i capellet a la banda i amb sos cops corresponents a sa cofa i un bon *puo* encès.—¡Ola, *curriolo!* Li diguérem noltros com el vàrem veure tan espirotat. ¿I què diràn an es Seminari, com te veuràn així?—¿An es Seminari? diu ell. Sabeu que n'hi faré de poca de nosa!—¿O no hi has de tornar? li deim noltros.—No'n fas comptes, diu ell. A la fi he pogudes ginyar ses Ties i mon pare que me deixin passar a Monti-Sión per cursar es Batxiller, i llavò prendre sa carrera de misser, i llavò fer-me capella per porer-me obrir pas i arribar allà on me pertoca.—Bé, homo! li diguérem noltros, és a dir, jo i En Tòfol, perque En Llevantol li va dir:—Estic content que no vengues pus an es Seminari perque hi eres un os fora des lloc. Lo que no acab de creure que tu arribis mai a prendre es Batxiller i molt manco sa carrera de Lleis.—¿I per que me dius tot això? contesta N'Arnau.—Perque *te conec, erbeta! periol te dius!* digué En Llevantol. Si tots es monti-sionistes encara fossen com En Penjat i En Mena, manco mal; però són una altra gent, i des catedràtics no en parlem. Sobre tot, Arnau! jo voldria enganar-me; però d'aquí tres o quatre anys en tornarem parlar, que a mi mai m'ha agradat fer de profeta de mal any; però per lo que t'estim i p'es bé que t'vui, t'ho vui dir: si no has de seguir an es Seminari, te convendria molt més anar-te'n a So'n Palafanga i cuidar amb ton pare es vostros interessos, que són una carretera molt millor que sa de misser, i més descansada i manco espinosa i aperillada. Però, Arnau, fe't comptes que no t'he dit res, i perdone'm aquest esplai des meu cor d'amic! | En Llevantol no digué res pus no's tornà posar pus amb N'Arnau per qüestió d'avisar-lo ni dir-li fat ni salat. Noltros no gosàrem fer contrari an En Llevantol, perque vèrem que ell afinava es fil de ses neules i que N'Arnau no faria res de bo ni a Monti-Sión ni a cap altre centre d'estudis acadèmics i científics; però a

noltros no mos convenia parlar-li clar perque no som des geni d'En Llevantol; a noltros mos agradava i mos agrada devertir-mos amb sa bamboleria i blaiura de N'Arnau, perque hi reim a esclata bufetes, i no mos costa res cap devertiment des molts que mos donam, sense embrutar es net, com se suposa. Fent la bona a N'Arnau, anant-li per ses seues, no mos costa res es cinematograf, es teatre, s'òpera; i de bunyols s'ivernada i de *gelats* d'estiu, i de *beef-steacks* i *raccions de costelles* de cap a cap d'any, en prenim tantes com en volem, n'anam farts.

—Bono, dic jo aquí, ¿i com li anà a N'Arnau devers Monti-Sión?

—¿I com vol vostè que li anàs? diu En Mena. Malament. De tot d'una demanà per examinar-se de ses assignatures que havia estudiades an es Seminari: llatí, geografia, historia universal i d'Espanya, retòrica i poètica. Le hi concediren, i a forsa de forces en sortí bé, però li vengué tan just tan just com sa pell des nas. Emprèn ses altres assignatures que venien, i tot d'una hu feia de tot per sortir-ne amb bon nom; però se cansava massa, i al punt ja comensà a trobar-s'ho sobrat tant d'estudiar, fins que arribà a dir:—

Ell per haver de fer aquesta vida, casi me convenia més no esser-me mogut des Seminari!—Idò que't pensaves? li deiem noltros. ¿O't creies que a Monti-Sión treien ses assignatures bufant i fent ampolles? Ets altres al-lots monti-sionistes la primeria el respectaven; però, com li comensaren a veure sa seua flaca, que era sa bravetjera i es voler esser més que ets altres, el comensaren a moure i a fer-li lulea, tant que si noltros no l'haguésem defensat, no sé lo que hauria arribat a succeir. Això li comensà a fer perdre ses il-lussions que s'havia formades sobre anar a Monti-Sión. Bé que ell anà a Monti-Sión per fogir des Seminari, per tenir més llibertat, per porer anar més alloure i de ses seues. Així és que noltros aviat fórem des mateix parer d'En Llevantol: que N'Arnau ni arribaria a prendre es Bat xiller i molt manco es títol de misser; però de lo que encara estàvem més segurs, de que no arribaria a capella en tota sa seua vida, perque es seu cap no le hi duia. Un que va d'esser capella, no s'atura a mirar-se ses al-lotes ni s'agrada d'anar-se'n p'es Born quant n'hi ha tantes que hi vaiveretgen, ni d'anar seguit seguit an es teatre ni a ses òperes ni a balls de sala ni de màscares.

—I ¿com passà a Monti-Sión, ja anava d'aquestes coses? dic jo.

—Tot d'una, no! diu En Tòfol; però no estigué gaire. Figur-se que noltros, que mai hem duita idea d'esser capellans ni cosa que s'hi assembl, hi vàrem haver de posar retgit, perque li diguérem:—Arnau, som massa tendres noltros per anar tant d'aqueixes coses. No és que no mos agrat veure al-lotes elegants i galanxones, perque hi ha que confessar que són de ses vistes més de veure que hi haja baix de la capa de Deu; però mos distreüríen massa des nostros estudis i això no és això. Sa nostra primera obligació ara per ara és s'estudiar. I lo mateix haguérem de fer amb so teatre i amb s'òpera: anar-hi d'en tant en tant, però no cada vespre! un poc i bon aire!

—Es així com diu En Tòfol, s'exclamà En Mena. De manera que jo, a estones, en comensava a tenir remordiments d'haver li proposat de deixar es Seminari i anar a Monti-Sión, perque aviat me vaig convèncer de que N'Arnau faria sa prova des ruc tant a Monti-Sión com an es Seminari, i que a Monti-Sión tenia més perill, perque anava més a lloure i poria prendre per allà on tenia es cap girat. No hu dic per alabar-me a mi ni an En Tòfol; però si no fos estat per noltros dos, a l'hora d'ara seria un perdut en tota s'extensió de sa paraula, així com ara només és un aubercoc, un betzolarro, infatuat i

convençut de que té sa primera veu del món i que ha d'esser s'artista més acabat i consumat que se sia vist mai. Sí, D. Pau! noltros l'hem alliberat de pegar a fons dins un bordell! Això se pot dir aquí i a on-se-vulla!

—I ben ver que és! s'exclama En Tòfol. Com se'n seria temut es bambolot, e-hi hauria estat enfangat tai de coll. I mir-se; ara està amb això de sa seua grandiosa veu, d'educar la-se per fer-li donar tot es suc i treure'n tot es profit; i, si és ver que festetja Na Floripes Punxorau, no hi brutetja; perque Na Floripes serà tan ridícula i presumida com vulguen, però a's cap i a la fi no és cap al-lota perduda ni molt manco; jo la tenc per una bona al-lota, si bé massa blaiia i puranda.

—Aquesta sí que m'és fresca! dic jo. ¿Vol dir festetja N'Arnau?

—I encara és lo millor que pot fer! diu En Mena, tota vegada que Na Floripes és una al-lota conforme i que sa mare los té esment, a's mig de tot. Perque veiam, si ell no vol esser capella, si no vol més carrera que sa d'*artista*, o cantador d'òperes, tamma-teix s'haurà d'arribar a casar, i sempre li convé més una mallorquina.

—Es ver, dic jo; però bono! i ets estudis de Monti-Sión ¿com li van?

—No van, diu En Tòfol. Jo no sé si enguany en tot es curs deu esser anat a classe sis vegades.

—¿I s'és examinat? dic jo.

—Tant com sa coa de s'ase! diu En Mena. Ell es catedràtic de s'única assignatura an'e que s'era matriculat, ja l'esborrà de sa llista per a Nadal, de tantes de faltes que tenia.

—¿I entany? dic jo. ¿Que s'examinà o no s'examinà?

—Li diré, respòn En Mena: així mateix s'examinà, de tres assignatures, i només sortí bé d'una. I li va caure tan tort, que, si no l'aturam, seria anat a defiar es catedràtics que li clavaren sa carabassa! Com li haguérem llevat des cap lo des defii, llavò volia posar un comunicat dalt es diaris; i fins i tot el va escriure, però es diaris no le hi volgueren publicar. Vaja! noltros mos hi cuidàrem a esclatar de riure, perque treia foc p'es caixals contra aquells catedràtics i les deia es nom des porc i jurava i perjurava que es primer dia que les trobaria p'es carrer, les havia d'omplir sa cara de dits, i les havia de fer pegar de bec amb una cossa an es posterme. I perque En Llevantol el deixava cantar sense donar-li raç, se girà contra En Llevantol i li donà una insultada feresta; però En Llevantol li girà s'esquena i se'n anà dins sa seua cambra a fer sa trossetleta per estrenyer-li cap a Lluchmajor, tot content com estava perque s'era examinat, i *meritissimus* que havia tret, com sempre.

—¿I contra voltros no s'hi girà N'Arnau? dic jo?

—Ja mos costà prou, diu En Tòfol, de decantar mos sa ruixada, amb tantes de riaies com mos feia sa seua exaltació feresta. Ventura de s'enginy d'En Mena, que li donava part de raó i feia de la guerra pota per apacivar-lo, i jo que també li ajudava tant com poria.

—Sobre tot, diu En Mena, el mos ne vàrem haver de menar p'es Born i per la Rambla per distreure'l qualche poc, perque era ja hora-baixa, i hi havia tot un retgiment de senyorim d'allò més el gant i de veure que s'hi passetjaven.

—I ¿el varen distreure aquells estols de senyories? deman jo.

—Prou! prou: digueren En Mena i En Tòfol. Ja no hi pensà pus en sos catedràtics que l'havien *carabassetjat*; lo que mos feu entrar dins *Ca'n Tomeu* des Born a prendre un *beef-steak* i un *gelat*, que mos caigueren de lo millor.

—Bono! vaig jo dir. Lo que no m'heu contat és com va esser que ell s'aficà dins es carabassot de fer-se ope-rista.

—Això, diu En Mena, e-hu deixa-

rem per demà, que, si hu troba, anirem a dinar an *es Port*, que hi tenim una casa noltros, que me sembla que no li desagradarà.

—Sa casa millor de tot *es Port!* diu En Tòfol

Jo naturalment vaig estar conforme en tan bona proposta; i, com ja s'era fet tart, mos espitxàrem cap a Sóller. Trobàrem D. Lau i D.ª Biatriu a la fresca dins es corral de ca-seua, que era molt gran, fent la pretxa, noltros mos hi afegírem; i, ralla qui ralla, se feu hora de passar el Rosari, el passàrem, vàrem sopar, i acabà la cosa anant-mos-ne tots a jeure, que ja passava d'hora per mi, avesat de sempre a anar-me'n a colgar amb ses gallines.

PAU FORA-EMBUI.

Demunt l'altura

*Quan veig la terra e la mar
e'l cel e oig oceyls cantar
ladoncs he al cor tal douçor
que hanc no lo senti major*
Ramón Lull.

Demunt lo front de la serra,
bé pots, cor meu, reposar
suspès entre cel i terra,
sobre l'abisme del mar.

¡Oh vida de tota vida,
Oh Font eterna d'amor,
de ton Ser que no té mida
veig ara la resplandor!

Veig tes ales que's despleguen
tot lo creat abassant;
i mos genolls se dobleguen,
se dobleguen adorant.

De vida, llum i harmonia
rebull l'espai sense fi
jove com el primer dia
que l'ull del home s'obri.

Les roques mig trabucades
demunt la mar sense fons,
on sols passen les ventades,
les boires i los voltons.

Lo pinar que se desplega
baix de mos peus onetjant,
mantell immens que rossega
d'aquesta roca gegant.

La mar de blaves planures,
que en lo cel se va perdent,
i el cel de blaves altures
on se pert lo pensament.

Tot viu, tot alena i canta,
canta l'himne de l'amor...
¡Obra de Deu bella i santa,
poema del Creador!

Jo vull sentir t'harmonia,
ton llenguatge mig comprès,
així com infant sentia
la doisa cansó del bres.

Vull veure les riques festes
de ton sol enamorat,
i dins tes còves ferestes
vull sentir la tempestat.

Del molar, rei de les ones,
vull veure'l salt poderós;
de lliri i papallones
vull senti'l bes delitós.

De l'avenc a l'estelada,
vull espaiar l'esperit,
per dias vents i nublada,
terra i mar, aubes i nit.

De ta essencia beneïda
vull rabetjar lo cor meu,
vull viure d'aquesta vida
que acosta l'ànima a Deu.

Nou esperit mes entranyes
fa conmore i tremolar,
i sobre mars i muntanyes
sembla que pugui volar.

Plers mai sentits a mi venen
del fons de los cels oberts,
i los meus brassos s'extenen
per abraçar... l'univers!

Poesia, poesia,
verge dels cànctics divins,
amor de l'ànima mia,
germana dels serafins,

vina ja: l'hora sagrada
en que parles a mon cor
ja escampa sa llum daurada
demunt lo dia que's mor.

Ja entre les veus de misteri
que s'aixequen de la mar,
la remor de ton salteri
¡Oh Vergel sent ressonar.

Vina ja; i demunt la serra,
sols a davant del Senyor,
cantem ab cels, mar i terra
l'himne sagrat de l'amor!

MIQUEL COSTA I LI OBERA, pre.

Sa mitja tersa de carn ⁽¹⁾

Això era i no era un Patró que se trobava una volta a terra de moros, i no poria carregar sa barca perque no tenia clopinsos per pagar ses merques; i allà haurieu vist un homo apurat i endidat, que no sabia de quin llenyam fer sa creu.

I per pitjor allà no coneixia nequ a n'e qui anar a manllevar diners.

Mentres s'estava fent-se cloquetjar es carabassot per veure si afinaria cap portell per on porer sortir d'aquell mal endiumenjat, topa un moro que feia cara deric, i l'escomet en bon mallorquí.

Molt de nou li vengué an es Patró que aquell moro li parlàs en mallorquí; aqueix e hu conegué i li va dir:

—Me sembla que vos sorprèn que jo parli sa vostra llengo. Idò heu de sebre que hi vaig estar set anys per esclau a Mallorca. Anava amb una barca, i mos aglapí un bastiment de guerra, que mos safalcà, i tots caiguérem catius, mos dugueren a Mallorca a vendre-mos per esclaus; i hi vaig esser fins que a ca-meua me pogueren fer arribar sa cautidat per redimir-me. I no cregueu que m'hi campàs massa malament a Mallorca! vaig caure amb un senyor i una senyora, que eren un sac de pa cada un, bona gent ferm, que me tractaren com si fos estat un fii seu. Així és que en quart bones recordans de sa vostra terra; per això, en sortir a passetjar, solec venir per aquí; i, en sentir parlar mallorquí, ja m'hi acost per fer una mica la pretxa, recordant coses passades.

Aquell Patró no se'n poria avenir d'haver trobat un moro tan amable i comportivol, i li vengué cop en sec s'idea d'obrir-li es cor, a veure si li donaria un camí per sortir de s'endarivell a on se trobava.

—Escolt, senyor! diu an es moro. Ses paraules de vostè m'han ferit es cor, i me diuen que vostè es una persona de bé i amiga de fer favors.

—Sempre he duita sa regla, de ferne tants com puc; una cosa si que me fa curt, que no'm seryin es pactes que fas.

—Idò bono!, diu es Patró. Jo li seré franc: ara resulta que me trob sensa una treseta per pagar es carragament que m'en hauria de dur. I vostè que és tan bonapersona, no sabria qualcú que me deixàs just per tres mesos sa cautidat que he mester?

—I quina cautidat és que heu de mester? diu es moro.

—Mil lliures! diu es Patró. I dins tres mesos les hi tornaria.

—Si només és això, diu es moro, no passeu mal de cap pus. Anem a canostra, i les poreu aixecar.

—Senyoret, diu es Patró, ¿i va formal que me vol deixar ses mil lliures?

—Veiès si ara anirem de berbes! diu es moro. I les vos deix, no per tres mesos sino per mig any

—¿I quin interès li he de fer, senyoret? diu Es Patró.

—¿Quin interès? diu es moro. Jo vos ho diré: mitja tersa de carn de damunt es vostro còs, si dins mig any no m'heu tornades ses mil lliures; i si les m'heu tornades, res.

Es Patró hi pensà una mica, i se feu aqueixa reflexió:

—Com es meus comptes son de tornar-les-hi dins tres mesos, les hi torn i m'escap de fer-li interès, i es negoci és segur.

—Senyor, diu an es moro. Feta està sa barrina de lo que me diu.

—Idò anem a ca-nostra, i vos daré ses mil lliures, diu es moro.

Se'n hi van, es moro muny *dany-dany* ses mil lliures, es Patró les pren, dona mil gracies an es senyor des favor gros que li feia, li promet que abans des mig any li hauria tornada sa cautidat, s'esquitxa a comprar es carragament de sa barca, que la posà estibada de merques, i saupen àncores i issen veles, i ¡cap a Mallorca falta gent!

¿Que me'n direu? Ell es Patró en tregué quatre mil de lliures d'aquella barcada.

L'ho no volia partir tot d'una cap an aquella ciutat de moros, per tornar ses mil lliures; però s'ivern les era damunt i se posà mal temps a la mar, i ¡venga mal temps i mal temps! Prova de sortir una partida de vegades, i es temps los feia tornar arrera.

Com se cumplien es cinc mesos i mig des mig any que es senyor moro havia donat de temps an es Patró per tornar-li ses mil lliures, es Patró no volgué estar pus, i invest amb sa barca cap an aquella ciutat de moros.

De tot d'una així mateix travessava sa barca cap-avant; però sa maror, en lloc de desmaiar gota, encara s'emmaleia més, i es mariners ja no porien aguantar pus de tant de malaveig i d'estrai que havien de fer per no anar-se'n a fons.

A forsa de forses arriba es Patró amb sa barca an aquella ciutat de moros, però ja feia set dies que s'era acabat es mig any de temps que es senyor moro havia donat an es Patró per pagar-li aquella cautidat.

I com aquell senyor moro no tenia altra flaca més que sa de cremar-se massa si no li complien es pactes que feia, qualsevol fos, es Patró el trobà tot cremat, que feia flamaradeta perque dins es mig any no li havia tornades ses mil lliures.

Bé li va dir es Patró que sa culpa era des mal temps que havia trobat per la mar; es moro no se volgué escoltar raons: va prendre ses mil lliures, però també volgué ets interessos, això és, sa *mitja tersa de carn* de dalt es cos des Patró.

I es moro va moure tal escàndol per això des Patró, que s'Autoridat se'n tem, i los envia a demanar tots dos, es senyor moro i es Patró.

—¿Què teniu contra aquest Patró? diu es jutge an es senyor moro

—Jo le hi diré; diu es moro. Jo li vaig deixar mil lliures, baix d'uns pactes, que dins mig any les m'havia d'haver tornades; i si no les m'havia tornades, jo m'havia de cobrar ets interessos levant-li *mitja tersa de carn* de damunt es seu còs. Idò bé, es mig any és passat de set dies, i fins avui no m'ha tornades ses mil lliures. Per lo mateix me pertoca treure-li *mitja tersa de carn* de sa seua còrpora.

I vos ¿que hi deis? diu es jutge an es Patró.

—Jo, diu es Patró, confés que és ver tot quant diu aquest senyor. Aquí lo que hi ha, que, si he deixat passar set dies sensa tornar-li ses mil lliures, no és estat per culpa meua, sino de sa maror i mal temps que hi hagut a la mar. Cont, Sr. jutge, que fa tres setmanes que partírem de Mallorca cap aquí, que hi solem posar tot lo més quatre o cinc dies. Això és lo que hi ha, Sr. jutge! Jo lo que demàn que ten-

guen pietat de mi, que no he faltat perque volgués faltar, sino perque es temps mos és estat massa contrari.

Es jutge hi pensà una estona, fins que se gira an es senyor moro i li diu:

—Bono, sa meua sentència és de que vos en rigor vos poreu fer concedir sa *mitja tersa de carn* de damunt es còs d'aquest homo; però heu d'esser vosmateix que la hi heu de llevar, amb un de que: que, si n'hi taian gens demés, vos ne taré tair des vostro còs altre tant per restituïr-ho an es pobre Patró, que no està obligat més que a sa *mitja tersa*. I si vos n'hi taiau de manco, vos ne faré tair a vos, s'entén, des vostro còs fins a fer sa *mitja tersa* que vos demanau.

Com és senyor moro senti aquelles comendacions, se posa un poc pensativol, fins que diu:

—Senyor jutge! dispens de l'enfado: me'n aflui de cobrar aqueix *interessos!*

I gira en coa, despedint-se des jutge i des Patró amb una gran capada a cada un.

Es Patró donà mil gracies an es jutge, s'espitxa a sa barca i ¡cap a Mallorca són ses feines! prometent no tornar manllevar diners pus mai comproment-se a fer tal casta d'*interessos*, que, si no és per aquells jutge, li haurien costat des pebre i qualque cosa més.

Bona mare

Après d'oïda la missa,
ab fe devota i humil,
una jove combregava
estreguent son minyó al pit.

Quant tingué l'Hostia entre 'ls llabis
besa en la boca el seu fill,
—Jo 'l teu còs nodresc,—li deia,—
Deu t'aliment l'esperit...

Ab un dol que m'acorava
de l'esglesia vaig eixir:
—Bona mare, em fas enveja!
¡venturós el teu marit!—

BARTOMEU FERRA

Noticies de Manacor

En el Convent, els dies 28, 29 i 30, triduu selemne a honra de Sta. Catalina de Sena. Predicarà el Rt. P. Casulleres, de la Missió.

Diümenge dia 30, festa en honor de St. Vicens Ferrer, titular del Convent, amb ofici major i sermó que dirá el Rt. P. Prior.

El mateix dia al capvespre bendició i inauguració del *Park* de la Milicia Angèlica, amb asistencia dels exploradors de Manacor, de Llorens des Cardessar i de la Congregació de Petra amb la seva música.

Els nombres premiats a sa rifa que es Divendres Sant hora-baixa tregueren des mens a favor de sa casa de Beneficencia, son: els 3.768, 10.753, 4.048, 3.737, 4.478, 7.553, 3.988, 11.757.

Vaja idò els qui heu gonyat, a recullir es mè si no hi sou estats. No sieu tan descuidats com es que gonyaren ses porcelles per a Nadal, que per descuit o per peresa encara n'hi a dos que no s'hi son entregats.

Demà a l'esglesia de la Sta. Família a les 8 hi haurá missa de Comunió General i el vespre exercici de ses capelletes.

S'anyada va bastant bé, s'entén se des baixos. Amb so sol que s'és avesat a fer, ets amel'ers i ses vinyes se desxondeixen; si Deu, ho vol la cosa se restablirà. Ses garroves, aumenten sensa esperar ses saons des maig. A ses faveres les ataca un poc massa es rovei. Venturós es qui les té sembrades negres o blanques de bon de veres, per quant es rovei no les fa tant de mal. Figures flors a redols seràn bones de collir perque seràn poques.

Sas porfessons de Setmana Santa anaren molt bé: molta d'orde sobre tot armonia, assistint-hi totes ses Autoridats; i ses des dia de Pasco que no e-hi va haver res que dir, gracies a Deu.

Tipó. lit. de Amengual y Muntaner

(1) La me contà Madó Vicensa de Pollensa.